

Порядок проведення гемологічної експертизи декоративного каміння та мінеральних продуктів

1. Порядок визначає перелік, послідовність і зміст відповідних операцій для виконання гемологічної експертизи декоративного каміння, мінеральних продуктів, які виготовлені з гірських порід, що є природним камінням, а також штучних аналогів та імітацій декоративного каміння (далі – об'єкт експертизи).

2. Гемологічна експертиза декоративного каміння та мінеральних продуктів (далі - Гемологічна експертиза) є науково-експертним дослідженням об'єктів експертизи, що полягає в сукупності операцій з ідентифікації, діагностики, визначення геометричних характеристик, оцінки якості і вартості та визначення інших характеристик об'єктів експертизи.

3. Гемологічну експертизу у Державному гемологічному центрі України (далі – ДГЦУ) проводять штатні та акредитовані експерти декоративного каміння (далі – експерти-гемологи), які мають відповідну кваліфікацію і уповноважені на виконання таких робіт.

4. При проведенні гемологічної експертизи експерти-гемологи керуються нормативно-правовими актами законодавства України, вимогами Національних стандартів України, технічними умовами, інструкціями, регламентами і розпорядженнями ДГЦУ.

5. У Порядку використовуються такі терміни та поняття:

- назва продукції – назва виробів чи продукції, встановлена відповідно до супровідних документів з урахуванням ДСТУ Б EN, ДСТУ Б В, ГОСТ, ТУ;

- назва природного каменю (традиційна назва) – назва, що зазвичай відображає типовий колір та/або інші природні особливості та місце походження каменю. Іноді назви включають в собі терміни, пов'язані з геологічною класифікацією гірської породи (наприклад, граніт, мрамур, кварцит та ін.), яка може співпадати або не співпадати з точною петрологічною назвою породи. Назва природного каменю, за якою він продається, відповідає певному типу породи і певному місцю походження. Географічні назви, які не пов'язані з фактичним місцем видобування каменю і назвою компаній слід уникати (згідно з ДСТУ Б EN 12440);

- назва петрологічного сімейства – наукова назва петрологічного сімейства породи встановлюється відповідно до п. 3.2 ДСТУ Б EN12670:2011. Якщо камінь не включений в класифікацію 3.2 ДСТУ Б EN12670:2011, відповідний науковий термін, приймається в роботу (згідно з ДСТУ Б EN 12440);

- характерний колір – діапазон кольорів природного каменю може варіюватись. Зовнішній вигляд кольору з одного або більше сухих і чистих об'ємних зразків спостерігається в напівтемному (неяскравому) природному світлі. Слід зазначити, що якість поверхні та інші особливості впливають на візуальне уявлення про колір каменю (згідно з ДСТУ Б EN 12440). Визначається візуально або за діаграмою кольорів (згідно з ДСТУ Б EN 12407) ;

- місце походження – родовище або країна походження. Місцеположення ділянки чи кар'єра повинне вказуватися як можна більш точним, включаючи принаймні місто чи село, муніципалітет або громаду, округ, провінцію або департамент та країну, вказані через кому (згідно з ДСТУ Б EN 12440);

- природні особливості – природні особливості, які можуть вплинути на зовнішній вигляд каменю (згідно пункту 2 ДСТУ Б EN12670), зокрема, прожилки, включення, згустки, ксеноліти, текстура, структура, тріщини і т.д. (згідно з ДСТУ Б EN 12440). До природних

особливостей, згідно з ДСТУ Б EN 12407, також відносяться відкриті/закриті макроскопічні тріщини, пори, пустоти, ознаки руйнування і вивітрювання, наявність включень інших порід, наявність ксенолітів і мафічних (темних) включень;

- петрографічне визначення (петрографічне ім'я) – наукова назва гірської породи відповідно до п. 3.2 EN12670, яку одержують за петрографічною експертизою відповідно до EN 12407 і ДСТУ Б EN 12440.

6. Гемологічна експертиза проводиться шляхом візуального огляду і визначення морфометричних та якісних параметрів об'єкта експертизи або на підставі репрезентативних зразків чи фотозображень об'єкта експертизи, або за документами, у яких зазначені якісні характеристики об'єкта експертизи, необхідні для проведення експертизи.

7. Гемологічна експертиза проводиться відповідно до завдань і характеру об'єкта експертизи.

7.1. При гемологічній експертизі **необроблених блоків декоративного каміння** проводиться:

7.1.1. ідентифікація об'єкта експертизи відповідно до візуального огляду чи заявленого у товаросупровідних документах опису:

- назва продукції (згідно з ДСТУ Б EN 1467);
- назва природного каменю (традиційна назва) (згідно з ДСТУ Б EN 12440);
- назва петрологічного сімейства (згідно з ДСТУ Б EN 12440);
- характерний колір (згідно з ДСТУ Б EN 12440);
- місце походження: родовище або країна походження (згідно з ДСТУ Б EN 12440);

7.1.2. встановлення відповідності коду товару згідно з УКТЗЕД щодо представленого об'єкта експертизи;

7.1.3. діагностика якісних характеристик об'єкта експертизи:

- природні особливості (згідно з ДСТУ Б EN 12440) (при можливості);
- відкриті/закриті макроскопічні тріщини, пори, пустоти; (згідно з ДСТУ Б EN 12407) (при необхідності);
- дані про руйнування і вивітрювання (згідно з ДСТУ Б EN 12407) (при необхідності);
- наявність включень інших порід (згідно з ДСТУ Б EN 12407) (при необхідності);
- наявність ксенолітів і мафічних (темних) включень (згідно з ДСТУ Б EN 12407) (при необхідності);
- петрографічне визначення (петрографічне ім'я) (згідно з ДСТУ Б EN 12407 і ДСТУ Б EN 12440) (при можливості).

7.1.4. встановлення кількості об'єктів експертизи в межах товарної партії та визначення їх розмірів для обрахування брутто, нетто і комерційного об'єму:

- вимірювання розміру брутто необробленого блока (згідно з ДСТУ Б EN 13373);
- вимірювання розміру нетто необробленого блока (згідно з ДСТУ Б EN 13373);

7.1.5. обрахування оцінної вартості об'єкта експертизи чи товарної партії об'єктів експертизи.

7.2. При гемологічній експертизі **необроблених плит і готових виробів з декоративного каміння, його штучних аналогів або імітацій декоративного каміння** проводиться:

7.2.1. ідентифікація об'єкта експертизи відповідно до візуального огляду чи заявленого у товаросупровідних документах опису:

- назва продукції (згідно з ДСТУ Б EN 1341, ДСТУ Б EN 1342, ДСТУ Б EN 1343, ДСТУ Б EN 1468, ДСТУ Б EN 1469, ДСТУ Б EN 12057, ДСТУ Б EN 12058);
- назва природного каменю (традиційна назва) (згідно з ДСТУ Б EN 12440);
- назва петрологічного сімейства (згідно з ДСТУ Б EN 12440);
- характерний колір (згідно з ДСТУ Б EN 12440);
- місце походження: родовище або країна походження (згідно з ДСТУ Б EN 12440);

7.2.2. встановлення відповідності коду товару згідно з УКТЗЕД щодо представленого об'єкта експертизи;

7.2.3. діагностика якісних характеристик об'єкта експертизи:

- природні особливості (згідно з ДСТУ Б EN 12440) (при можливості);
- відкриті/закриті макроскопічні тріщини, пори, пустоти; (згідно з ДСТУ Б EN 12407) (при необхідності);
- дані про руйнування і вивітрювання (згідно з ДСТУ Б EN 12407) (при необхідності);
- наявність включень інших порід (згідно з ДСТУ Б EN 12407) (при необхідності);
- наявність ксенолітів і мафічних (темних) включень (згідно з ДСТУ Б EN 12407) (при необхідності);
- петрографічне визначення (петрографічне ім'я) (згідно з ДСТУ Б EN 12407 і ДСТУ Б EN 12440) (при можливості).

7.2.4. встановлення кількості об'єктів експертизи в межах товарної партії, визначення їх розмірів та перевірка інших геометричних характеристик:

- вимірювання розмірів бруто і нетто необроблених плит (згідно з ДСТУ Б EN 13373);
- вимірювання розмірів готових виробів, товщини текстурної поверхні, перевірка площинності, прямокутності поверхонь, прямого кута між кромками, геометричних характеристик монтажних отворів облицювальних плит, форми непрямокутних і вигнутих виробів (згідно з ДСТУ Б EN 13373);

7.2.5. обрахування оцінної вартості об'єкта експертизи чи товарної партії об'єктів експертизи.

7.3. При гемологічній експертизі побутового каменю, каміння термотривкого і для фільтрації, піску, гальки, гравію, щебеню, подрібнених кварцу, кварциту, кременю, сланцю, мармуру, доломіту вапняку, гіпсу, ангідриту, польового шпату, флюориту, нефелінового сієніту, гранул, дрібняку, порошку цих та інших мінеральних продуктів, що є природним камінням, проводиться:

7.3.1. ідентифікація об'єкта експертизи відповідно до візуального огляду чи заявленого у товаросупровідних документах опису:

- назва продукції (згідно з ДСТУ Б В);
- назва петрологічного сімейства (згідно з ДСТУ Б EN 12440);
- місце походження: родовище або країна походження (згідно з ДСТУ Б EN 12440);

7.3.2. встановлення відповідності коду товару згідно з УКТЗЕД щодо представленого об'єкта експертизи;

7.3.3. діагностика якісних характеристик об'єкта експертизи;

7.3.4. встановлення кількості об'єктів експертизи в межах товарної партії та визначення їх фракційних розмірів;

7.3.5. обрахування оцінної вартості об'єкта експертизи чи товарної партії об'єктів експертизи.

7.4. При гемологічній експертизі крейди, каоліну, глини каолінових, бентоніту, глини вогнетривких, інших глини та мінеральних продуктів у природному стані проводиться:

7.4.1. ідентифікація об'єкта експертизи відповідно до візуального огляду чи заявленого у товаросупровідних документах опису:

- назва продукції (згідно з ДСТУ, ГОСТ, ТУ);
- тип глини, крейди або інших мінеральних продуктів у природному стані (згідно з ДСТУ Б EN 12670);
- товарна марка або індекс глини, крейди або інших мінеральних продуктів у природному стані;
- місце походження: родовище або країна походження (згідно з ДСТУ Б EN 12440);

7.4.2. встановлення відповідності коду товару згідно з УКТЗЕД щодо представленого об'єкта експертизи;

7.4.3. діагностика якісних характеристик об'єкта експертизи та напрямку використання;

7.4.4. встановлення кількості об'єктів експертизи в межах товарної партії та визначення їх фракційних розмірів;

7.4.5. обрахування оцінної вартості об'єкта експертизи чи товарної партії об'єктів експертизи.

8. Гемологічна експертиза товарних партій об'єктів експертизи проводиться в обсягах, визначених Національними стандартами України.

9. Гемологічна експертиза зразків об'єктів експертизи проводиться в обсягах, необхідних для виконання завдань експертизи.

10. Результати гемологічної експертизи викладаються в експертному висновку, форма якого затверджена Міністерством фінансів України.

11. Оцінка вартості об'єктів експертизи здійснюється відповідно до цінових показників, наведених у бюлетені «Довідник цін коштовного та декоративного каміння», який видається на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 31.05.1995 № 369, або за допомогою інших прейскурантів з обов'язковим їх вказуванням у експертному висновку.

При відсутності необхідної інформації щодо цінових показників об'єкта експертизи у бюлетені «Довідник цін коштовного та декоративного каміння» або в інших прейскурантах, в експертному висновку може бути вказана вартість цього об'єкта експертизи, зазначена у рахунку-фактурі (інвойсі).

Акредитовані експерти-гемологи у такому випадку вартість об'єкта експертизи визначають у результаті консультації зі штатними експертами ДГЦУ.

12. У разі невідповідності об'єкта експертизи вимогам Національних стандартів України, технічним умовам та іншим регламентуючим документам, експерт-гемолог визначає оцінну вартість із урахуванням його якісних характеристик, про що вказується у експертному висновку.

13. Відомості, зазначені в експертному висновку, можуть бути змінені чи доповнені шляхом закреслення помилкових і зазначення правильних відомостей.

Кожна зміна чи доповнення у висновку штатного експерта-гемолога завіряється підписом керівника ДГЦУ або особою яка його заміняє і печаткою ДГЦУ. Кожна зміна чи доповнення у висновку акредитованого експерта-гемолога завіряється його підписом і власною печаткою.

Не допускається більше трьох змін чи доповнень в експертному висновку або внесення змін чи доповнень у графі експертного висновку «Оцінна вартість».

14. Гемологічна експертиза проводиться на договірній основі за тарифами, затвердженими відповідно до законодавства України.

**Заступник директора -
керівник відділу експертизи
напівдорогоцінного та
декоративного каміння**

О.Л. Гелета